

Hvad selve Lovforslaget angaar, er det jo, som det er sagt af den ærede Kirke- og Undervisningsminister, en Revision af den gamle Lov af 12te April 1892, som vi vist nok kunne være enige om i sig selv er en god Lov; men der er jo intet saa godt i Verden, uden at det kan blive endnu bedre. De Retninger, hvori det foreliggende Lovforslag forbedrer den gamle Lov, ere nærmest tre. For det første har man skærpet de Betingelser, der kræves for at oprette en Højskole. Man har skærpet dem paa den Maade, at nu skal en Skole have bestaaet med 10 Aarselever i 2 Aar, i Stedet for, at der tidligere kun behøvedes et Aar. Denne Skærpelse er vist nok fuldt berettiget. Jo mere Statstilskud, man giver til Skoler — og det gælder ogsaa andre Virksomheder — desto mere er man udsat for at frembringe, om jeg saa maa kalde det, en Overproduktion. Der kan blive for mange Skoler, og det har vist nok ogsaa været Tilfældet, at mange Skoler i Landet kunde undværes. Idet man nu skærper Betingelserne for Oprettelsen, sørger man for, at kun de Skoler komme til at virke, som have vist sig at kunne udrette noget. — Dernæst er der en Bestemmelse i Lovforslaget om en lettere Maade at faa Højskoler nedlagt paa end den, der gælder ifølge den ældre Lov. Det har været en atmindelig Klage i Landet, at Højskoler, der aldeles ikke gjorde Fyldest og havde et forsvindende Antal Elever, alligevel vedblev at faa Statsunderstøttelse, og der var ingen Ende paa dette. Dette er nu blevet forandret her saaledes, at nu kan saadan en Skole blive nedlagt; naar den 3 Aar i Træk ikke har haft et vist Antal Elever, 6 Aarselever, saa falder al Statsunderstøttelse bort. Det er ogsaa noget, jeg betragter som en Forbedring. Begge disse Bestemmelser, som jeg har nævnt, bidrage til at modvirke, hvad jeg kalder Overproduktion af Højskoler. — Endelig er der en Bestemmelse om Forandring af de Fordelingsregler, som man har fulgt efter Loven af 1892. I denne Lov lagde man særlig Vægt paa, hvor stort et Antal Elever der var paa en Skole. Saa vidt jeg husker, var det 10 Kr. pr. Elev, der blev beregnet, og det førte med sig, at Skolerne søgte at faa et saa stort Elevantal som muligt, Staten ligesom præmierede de Skoler, der havde et særdeles stort Elevantal. Nu kan det jo omtvistes, hvor stort et Tal af Elever, man kan ønske paa en og samme Skole, men der burde vist nok være en Begrænsning. Der

kan være saa mange Elever paa en Skole, at man maa sige, at det er for mange. Her er der nu indført andre Fordelingsregler, idet det Beløb, som hver Skole faar, bliver forøget fra 300 til 500 Kr. uanset Elevantallet, og man tager dernæst andre Hensyn, nemlig til Lærernes Lønningsvilkår, til den Sum, som vedkommende Skole har kostet, og hvad man har brugt til Undervisningsmateriale. Derved kommer man til en noget anden Fordeling, og det ejendommelige for det ny er, at der ikke lægges nær saa stor Vægt paa Elevantallet, som man har gjort før. Det mener jeg maa anses for en ret betydelig Forbedring.

Saa er der endelig den finansielle Side af Sagen. Forslaget gaar jo ud paa, som den ærede Kirke- og Undervisningsminister alt har fremhævet, at forøge Tilskuddet fra 300,000 til 400,000 Kr. Naar man sammenligner vore Folkehøjskoler med andre Skoler, med Realskolerne, som jeg før talte om, vore lærde Skoler, eller endogsaa med vore Folkeskoler, vil det, det er jeg overbevist om, vise sig, at det Statstilskud, her ydes, hvilket omtrent gennemsnitlig er 50 Kr. for hver Elev, der er paa Skolen, er saa ringe, at der vanskelig kan findes noget tilsvarende Skolesystem her i Landet, som kræver et saa lille Tilskud fra Staten. Jeg tror derfor, at denne Forøgelse er fuldt berettiget, og jeg glæder mig over, at Forøgelsen, som det ogsaa blev sagt af den forrige Taler, særlig kommer til at begunstige den fattige Befolkning. Det glædede mig at høre, hvad den ærede Minister oplyste, at det ogsaa ad statistisk Vej kan godtgøres, at det overvejende Tal af dem, der faa godt af Statsunderstøttelsen, er virkelig fattige Folk. Og naar der nævnes deriblandt adskillige Gaardmandssønner, vil jeg dog minde om, at en stor Del af vore Gaardmænd paa Grund af det store Prisfald paa Landejendomme sidder lige saa daarligt i det som mangen en Husmand, og at det derfor godt kan tænkes, at der paa Højskole med Statsunderstøttelse kommer en Gaardmandssøn, som virkelig er et fattigt Menneske. Det forøgede Tilskud, som Forslaget gaar ud paa, er jo kun 100,000 Kr.

Jeg vilde derfor meget ønske, om ikke dette Lovforslag kunde faa samme lette Vandring gennem Tinget, som Loven om Realskolerne fik. Der blev ikke gjort nogen Vanskelighed over for den, og jeg vil ønske, at denne Sag vil blive behandlet paa samme Maade. Men skal der nedsættes et Udvalg, vil jeg udtale Haabet om,